

При все това революционните и самостоятелни предприятия на младите патриоти били малко или много химерични. Революционерите сами чувствували това и очаквали, че въпросът за българската свобода въ края на краищата ще се добие чрез една голѣма война между Турция и нѣкоя велика сила. Тази велика сила не можела да бѣди друга, освенъ Русия. За туй тѣхната задача се свежала и къмъ схващането, ако общонародно, но слабовѣоржжено въстание при близостта на турските военни центрове и крепости не може да доведе свобода, то поне да помогне да се възбуди задрѣмалата обществена съвѣсть на Европа и да издѣйствува поставянето на българския въпросъ върху зелената маса. Съ тази главна целъ били предприемани четнишките опити на Панайотъ Хитовъ, Филипъ Тотю, х. Димитъръ и Стефанъ Караджа (1868). Съ сжшата целъ било направено Старозагорското въстание презъ 1875 г. и априлската революция презъ 1876 г. Въстанието въ Босна и Херцеговина, подготовлението на Сърбия за война съ Турция и участието на руски доброволци подкрепяли надеждите на българите.

Въ всички тия движения Русия съчувствувала на народното домогвания за свобода. Руските интереси къмъ Босфора и Дарданелите не сж били въ противоречие съ свободата на Балканските народи. Българскиятъ православенъ народъ по инстинктъ и по интуиция е схващалъ, че свободата ще дойде съ помощта на „Дѣда Ивана“. Агитацията на австроунгарските агенти, че България пада въ сферата на руското влияние и на руския обсегъ, не намирала почва, освенъ въ отдѣлни личности. Лично царь Александъръ II съчувствувалъ на българите по църковния въпросъ. Графъ Игнатиевъ въ Цариградъ постепенно се отърсва отъ патриарховото влияние и пригърща копнежите на българите. Въ силата на тази ориентировка той съдействува да се създаде българския екзархатъ и изработва програмата за цариградската конференция презъ декемврий 1876 г., когато и политически се означаватъ племенните граници на българския народъ въ кроените тогава две Българияи.

Българското въстание презъ 1876 г. се ползува съ голѣма симпатия въ висшите сръди на руския народъ. На тѣзи симпатии се дължи решението на общияския съветъ въ Самара да направи и изпрати на българските въстанници скжпоценното знаме, което днесъ подъ свещените си поли обединява всички българи.

Следъ българските въстания настѣпва сръбско турската война, която макаръ и да била безуспѣшна, дала възможность на българските и руските доброволци въ Сърбия да образуватъ